

Ekonomska kriza sustiže tržište nekretnina

rs.politsturm.com

Ekonomska kriza sustiže tržište nekretnina

2026-01-05

3 мин. читања

Tržište nekretnina koje je poslednjih par godina imalo veliki rast polako sustiže nadolazeća ekonomska kriza. Do sledeće godine liberalni ekonomisti predviđaju da će u najmanju ruku doći do reseta. Da li postoji alternativa cikličnim krizama?

Glavni igrači

Poslednjih par godina na svetskom nivou došlo je do masovnog širenja tržišta nekretnina nakon finansijske krize 2008. godine. Na svetskom nivou nekolicina monopolističkih kompanija zauzima najveći seo sektora građevinarstva (Vinci, Betchel korporacija, Pik Grupa, CSCEC). Ovaj profitabilni sektor je takođe video ogroman rast u Srbiji gde, opet, monopolisti, poput kompanije W.D. Concord West, zauzimaju najveći deo tržišta. Ova firma je usko povezana sa vladajućom strankom, i imala je prihod od čak 17 milijardi dinara 2024. godine, dok je prosečna neto plata u sektoru građevinarstva oko 90.000 dinara. Možemo spomenuti i poznati monopolistički Milenijum tim (takođe usko povezan sa vlastima), koji je u zadnje tri godine imao direktan profit u iznosi od 30 miliona evra, a to nije sve jer možemo videti da ista kompanija duguje 265 miliona evra državi Srbiji, ali naravno, taj dug nikad neće biti vraćen, to jest nikad nije ni bio namenjen da bude vraćen. Tako se preko poreza indirektno cede već bedni prihodi radnika.

Nasuprot udobnom položaju građevinskih firmi, položaj građevinskih radnika je očajan sa dugim radnim vremenom i jako velikim intezitetom rada. Dodatno, prema istraživanjima o sigurnosti na radu na građevini, podaci su pokazali da je čak 120 radnika izgubilo svoje živote između 2019. i 2023. godine. Sve ove smrti bi mogle da se izbegnu ako bi kapitalisti uveli rigidne bezbednosne mere, ali ipak bi to smanjilo profit.

Sada kada smo upoznati sa stanjem tržišta, glavnih aktera i njihovog bogaćenja, kao i teškim uslovima radničke klase u građevinarstvu, možemo i izvršiti analizu trenutnog pada cena nekretnina, koje su dalje moguće posledice koje će imati uticaj na radnike, kao i koje su moguće alternative.

Trenutne posledice i alternative

Zvanična statistika, kao i mediji koje drže građevinski kapitalisti, pokušavaju da održe sliku rastućeg tržišta, a s njime i cena. Međutim, razni liberalni ekonomisti već vide, kroz statističke podatke i analize, da cene i potražnja i te kako padaju, da će taj pad biti sve veći početkom ove godine, i to do te mere, da će početi reset/stabilizovanje tržišta. Ovo podrazumeva vraćanje cena na "normalni nivo", ili, prosto rečeno, cene koje će veća količina radništva moći da priušti. Da bi ovo bilo kompletno, po njihovom mišljenju, Srbija mora da promeni ekonomski sistem, sa državno-kapitalističke osnove, na "prave tržišne" osnove.

Apsolutno je istina da će cene nastaviti da padaju, ali liberali često zaboravljaju šta se dešava sa životima miliona radnika tokom pada cena. Naravno, ovde mislimo na činjenicu da kapitalisti spuštaju cene kako bi mogli da prodaju svoju robu (u ovom slučaju stambeni prostor - jednu od osnovnih ljudskih potreba), kako bi mogli da opstanu na tržištu jer je došlo do hiperprodukcije roba za nekadašnje profitabilno tržište. Dalje dolazi do masovnih otpuštanja, koje već vidimo od početka prošle godine u Srbiji zbog nemogućnosti ostvarivanja profita. Tokom ove najgore patnje većine stanovništva dolazi do masovne centralizacije i koncentracije kapitala u rukama sve manje količina monopola. Ovo je sistematska posledica kapitalističke

tržišne anarhije, a ne nekakvih “zlih” individua kao što bi liberalni ekonomisti hteli da nam pokažu. Dodatno, njima smeta to što se kapitalisti stapaju sa vladajućom strankom, koja rukovodi državnim aparatom, ali država je od svog nastajanja tu da služi vladajućoj klasi.

Takođe su smešne i naivne priče o pravednom i dobrom kapitalizmu kakav je navodno na zapadu. Možemo samo uzeti primer Belgije gde samo 26% stanovništva poseduje svoj stan/kuću dok ostatak otplaćuje ogromne stambene kredite ili iznajmljuje stan. Ovakvi troškovi u glavnom gradu Briselu u proseku zauzimaju čak 40% plate radnika (ovo je naravno konzervativna cifra). Za kraj Belgija je treća zemlja u Evropi sa najviše beskućnika. Kao reakciju na sve veće osiromašenje radništva, kako kroz rast poreza, rušenje države blagostanja, ogromne kirije i nepodnošljive stambene kredite i cene hrane radnička klasa je organizovala ogromni generalni štrajk koji je danima uspeo da paralizuje celu zemlju, ali, kao što vidimo, čak i to nije bilo dovoljno da zaustavi neminovnu tendenciju osiromašnja velike većine radnika pod kapitalizmom, čak i u zemljama “dobrog, stvarno tržišnog” kapitalizma.

Prava i jedina alternativa rešenja stambenog problema je socijalizam, gde se uspostavlja radnička država i društveno vlasništvo nad svim glavnim sredstvima za proizvodnju i gde se posledično ne proizvodi za profit manjine kapitalista već za maksimalno zadovoljavanje potreba društva. Ovo smo mogli da vidimo u SSSR-u gde je stambeni problem bio stvar prošlosti. Sovjeti, ne samo da su uspeali da iskorene beskućništvo, već su stanovi bili raspodeljeni ili besplatno ili po simboličnoj ceni. Pored toga su stambeni troškovi zauzimali samo 2-3% plate. Sve ovo danas deluje nezamislivo ali je i te kako moguće uspostaviti socijalizam, sve dok radimo ka izgradnji prave socijalističke partije koja će se boriti protiv oportunizma, socijal-šovinizma i voditi radnički pokret do pobede. Mi smo započeli ovaj rad i treba nam vaša pomoć. Pridružite nam se!

Оригинални чланак